

Den norske legeforening,
V/Sara Underland Mjelva,
P.b. 1152 Sentrum,
0107 Oslo

20.03.15

Høring – lov og forskrifter om gjennomføring av rusomsorgen

LSA støtter forslaget om en felles forskrift som regulerer gjennomføringen av rusomsorgen i Norge. Det har erfaringsmessig vært utfordrende at regelverket kunne bli opplevd og praktisert forskjellig avhengig av institusjon. Forutsigbarhet og klare forventninger er positivt både for pasient og ansatt.

Forskriften regulerer bruk av tvang og tydeliggjør hva slags tvang det er lov å bruke. Dessuten pålegges alle institusjoner å lage husordensregler som skal lovlighetsvurderes av Fylkesmannen.

Helse – og omsorgsdepartementet har bedt om kommentarer til enkelte av helsedirektoratets forslag.

1. Virkeområde

Her foreslår direktoratet at forskriften også skal gjelde private institusjoner uten avtale med kommune eller RHF. Departementet ønsker ikke dette og sier vel forenklet at det en betaler for selv som privatperson ikke skal reguleres i samme omfang fra staten.

Etter vår mening kan dette føre til at vi får en framvekst av alternative behandlingstilbud hvor pasientenes rettigheter er uklare. Dessuten vil disse tilbudene da aldri kunne benyttes i en nødsituasjon av det offentlige. Vi mener det vil være et løft for rusomsorgen i landet om forskriften ble gjeldende i alle institusjoner som driver rusbehandling og støtter således direktoratets forslag.

2. Rustesting av biologisk materiale

For frivillig innlagte kreves samtykke. For tvangsinnlagte pasienter kreves vedtak i fylkesnemnda. Direktoratet foreslår at ansvarlig institusjon kan fatte slike vedtak. Departementet reiser spørsmål om rettssikkerheten til pasienten blir svekket ved denne forandringen. LSA er av den klare oppfatning at det er behandlere i rusinstitusjonen som kjenner pasienten best i denne sammenheng og kan avgjøre om rustesting er nødvendig for å oppnå formålet med behandlingen. Dette må selvfølgelig vurderes opp mot alvoret ved å frata en person selvbestemmelsen. Vi mener imidlertid at dette vil bli ivaretatt godt av behandler med klare regler for vedtaksfatting og klageadgang for pasienten.

3. Rutinemessig ransaking

Direktoratet foreslår en hjemmel for rutinemessig ransaking ved ankomst i institusjon. Dette er klart svært inngripende, men støttes i stor utstrekning av fagmiljøene. Innføring av legemidler, rusmidler, skadelige stoffer eller farlige gjenstander er ikke bare til skade for pasienten som har det med seg, men kan også hindre andre pasienter i å oppnå sitt mål om rusfrihet. LSA støtter derfor dette forslaget. Det er imidlertid viktig at alle pasienter får skriftlig beskjed om at en slik ransaking vil bli gjennomført ved ankomst.

4. Uttømmende liste over tvangstiltak som kan benyttes

Dette er klargjørende og viktig informasjon både for pasient og behandlere. Det må sørges for at beslutning og vurdering av bruk av disse tvangstiltakene dokumenteres godt. Dette er helt nødvendig for vurdering i en eventuell klagesak til Fylkesmannen. Direktoratet foreslår ikke klagebehandling som ved tvangsmedisinering etter psykisk helsevernlov, men peker på forvaltningslovens bestemmelse om at klageorganet »skal treffe avgjørelser uten ugrunnet opphold» Det bør komme tydeligere fram at dette som oftest betyr at det vil ta noe tid til opplysning av saken.

Med vennlig hilsen

Kirsten Toft
Leder av LSA

Inger Williams
Styremedlem LSA